

Ба Тољикистон мебояд, ки Рӯзи байналмилалии маъубонро таълил намуда, Конвенсия оид ба ҳуқуқи маъубонро ба тасвиб расонад

(1 декабри соли 2017) Дар ӯараёни Тафсири даврии универсалии ҳисоботи оид ба ҳуқуқи инсон дар Тољикистон аз ӯониби Шӯрои ҳуқуқи инсонии Созмони Милали Муттаъид (СММ), ки баррасии он 6 майи соли 2016 баргузор гардида буд, зиёда аз бист кишварҳои Африка, Осиё, Европа ва Америкаи Лотинӣ ба Тољикистон тавсия намуданд, ки Конвенсия оид ба ҳуқуқи маъубонро (КҲМ) ба тасвиб расонад. Тавсияи мазкур аз ӯониби мақомоти кишвар қабул гардид. Сад ташкилоти ҷомеаи шаҳрвандии милли, минтақавӣ ва ташкилотҳои байналмилалӣ, экспертҳои мустақил мурочиат ҷихати қайд намудани Рӯзи байналмилалии маъубон, ки ҳамасола 03 декабри қабд қарда мешавад бо даъвати ба тасвиб расонидани Конвенсияи оид ба ҳуқуқи маъубон, омода намуданд.

Рӯзи байналмилалии маъубон соли 1992 аз ӯониби Ассамблеяи Генералии СММ бо мақсади ӯалб намудани тавалӯӣ ба ҳуқуқҳои шахсони дорои маъубӣ ва неқӯанволии онҳо дар тамоми соҳаҳои ӯаёт муқаррар қарда шуда буд. Айни ҳол 175 кишвар дар саросари ӯаён давлатҳои аъзои КҲМ мебошанд ва 160 кишвар онро ба имзо расонидааст. Тољикистон – ягонаи кишварест дар Осиёи Марказӣ, ки Конвенсияи мазкурро ба имзо нарасонидааст ва онро ба тасвиб нарасонидааст.¹

Ташкилотҳои ӯамъиятӣ ва ассотсиатсияҳои (иттиҳодияҳои) Тољикистон, ки ҳуқуқҳои маъубонро ҳимоят мекунанд ва онҳоро дастгирӣ менамояд, ҷандин маротиба дар мавриди таъбири онҳо дар соҳаи таъсилот, шуғли меънат ва тандурустӣ изҳори ташвиш намудаанд. Ба тасвиб расонидани КҲМ иқдоми муҳиме хоҳад буд дар самти таъмини ҳуқуқҳои инсонии шахсони дорои маъубӣ.

7 иуни соли 2017 Президенти ӯумӯурии Тољикистон Эмомалӣ Раӯшаи милли амалҳои оид ба илҳои тавсияҳои давлатҳои аъзои Шӯрои Созмони Милали Муттаъидро доир ба ҳуқуқи инсон барои солҳои 2017-2020 ба имзо расонид, ки тибқи он ӯукумати Тоҷикистон ӯндадор шудааст, ки то соли 2017 Конвенсия оид ба ҳуқуқи маъубонро ба имзо расонад ва ба гуруҳи қорӣ супориш додааст, ки барои минбаъд ба тасвиб расонидани Конвенсияи мазкур тадбирҳои зарурӣ андешад. Дар Тафсири даврии универсалӣ дар тӯли моҳи майи соли 2016 як қатор давлатҳои аъзо низ ба Тољикистон тавсия намуданд, ки ба Протоколи иловагии Конвенсия ӯамроҳ шавад, зеро он ба шахсони алоҳида имкон медиҳад ба Кумитаи оид ба ҳуқуқи маъубони СММ шикоятномаҳои худро пешниҳод намоянд, агар онҳо ҷунин шуморанд, ки ҳуқуқҳои дар Конвенсия муқарраргардидаи онҳо поймол гардидааст. Нақшаи милли омузиши масъалаи оид ба ӯамроҳшавӣ ба Протоколи иловагии Конвенсия ва то охири соли 2020 қабул қардани қарорҳои пешбинӣ менамояд.

Солҳои охир мақомоти Тољикистон як қатор тадбирҳои андешидаанд, ки онҳо ба беътарсозии ваъи шахсони дорои маъубӣ равона гардидаанд. Масалан, соли 2016 аз ӯониби Вазорати тандурустӣ ва ӯифзи илтимои аҳоли гуруҳи қорӣ оид ба пешниҳод намудани хазматрасониҳои ошқорсозии саривақтӣ ва даҳолат таъсис дода шудааст. Дар Стратегияи миллии рушди маориф «мунтазам ба сохторҳои таъсилоти умумӣ гузаронидани кӯдакони дорои маъубӣ ва андешидани ҷораҳои даҳлдор оид ба рушди таъсилоти инклюзивӣ (фарогир) дар ӯумӯури» (то соли 2030) пешбинӣ гардидааст. Моҳи октябри соли 2016 дар Тољикистон

¹ Қазоқистон ва Туркменистон давлатҳои аъзои Конвенсия мебошанд. Қирғизистон ва ӯзбекистон онро ба имзо расонидаан.

Барномаи миллі оид ба офиятбахшии шахсони дорои маъюбӣ кабул гардида буд. Ғайр аз ин мақомоти кишвар ба падару модарон ва ташкилотҳои, ки бо кӯдакони дорои маъюбӣ кор мекунанд ва ба фарогирии онҳо мусоидат менамоянд, кӯмаки муайяни молиявӣ ва илтимोӣ мерасонанд.

Ташкилоту иттиҳодияҳои ҷамъиятии ҷомеаи шаҳрвандии бо ин муроҷиат баромадкунанда чунин мешуморанд, ки давлат намудани мақомоти Тоҷикистон ба мушаххас намудани ундадорӣҳои худ оид ба муносибат бо шахсони дорои маъюбӣ бо роҳи ҷарчи зудтар ба тасвиб расонидани Конвенсия оид ба ҳуқуқи маъюбон саривақтӣ мебошад.

1. Фонди ҷамъиятии «Нотабене», Тоҷикистон
2. Ҷамъияти байналмилалӣ барои ҳуқуқи инсон, Белгия
3. Ташкилоти ҷамъиятии Лигаи занҳои маъюб "Иштирок", Тоҷикистон
4. Ташкилоти ҷамъиятии «Маркази мустақил оид ба ҳифзи ҳуқуқи инсон», Тоҷикистон
5. Ташкилоти ҷамъиятии «Дафтари озодиҳои шаҳрвандӣ», Тоҷикистон
6. Ташкилоти ҷамъиятии «Идораи ҳуқуқи инсон ва риояи қонуният», Тоҷикистон
7. Ташкилоти ҷамъиятии "Иттиҳоди миллии маъюбони Тоҷикистона"
8. Ташкилоти ҷамъиятии Маркази дастгирии занони танҳо “Нури умед”, Панҷакент, Тоҷикистон
9. Ташкилоти ҷамъиятии “Отифа”, Тоҷикистон
10. Ташкилоти ҷамъиятии “Шӯрои ветеранҳои хизмати ҷарбӣ”-и вилояти Суғд, Тоҷикистон
11. Ташкилоти ҷамъиятии «Занони шарқ», Тоҷикистон
12. Ташкилоти ҷамъиятии «Лигаи занони ҳуқуқшиноси Тоҷикистон»
13. Ташкилоти ҷамъиятии “Мадад”, Тоҷикистон
14. Ташкилоти ҷамъиятии Ҷавонони дорои маъбӣи “Дурнамо”, Тоҷикистон
15. Ташкилоти ҷамъиятии Ҷавонони дорои маъбӣи “Ноил”, Тоҷикистон
16. Ташкилоти ҷамъиятии «Кумитаи падару модарони кӯдакони дорои маъбӣи дошта», Панҷакент, Тоҷикистон
17. Ташкилоти ҷамъиятии “Шифо”, Тоҷикистон
18. Авфи байналмилалӣ
19. Ташкилоти ҷамъиятии Занҳои маъюб "Сафои Конибодом", Тоҷикистон
20. Ташкилоти ғайридавлатии "Панорамаи нав", очикистон
21. Фонди ҷамъиятии «Саломатии ҷамъият ва ҳуқуқи инсон», Тоҷикистон
22. Фонди ҷамъиятии «Кудаки ман», Тоҷикистон

23. Ташкилоти ҷамъиятии "Иттиҳоди миллии ношунавон", Тоҷикистон
24. Инициативная группа «Ҷавонон мучобили коррупсия», Тоҷикистон
25. Ташкилоти ҷамъиятии "ИРОДА"- Ташаббуси волидаини кудакони дорои аутизм, Тоҷикистон
26. Ташкилоти ҷамъиятии "Ҷаҳон", Тоҷикистон
27. Ташкилоти ҷамъиятии "Маркази ҳуқуқи инсон", Тоҷикистон
28. Ташкилоти ҷамъиятии "Федератсияи шохмот ва шохматчиени Ҷумҳурии Тоҷикистон"
29. Филиали ТҶ Лигаи занҳои маъҷуб "Иштирок" дар н. Данғара, Тоҷикистон
30. Ташкилоти ҷамъиятии "Орзуи ҷавонон" – вил. Хатлон, Тоҷикистон
31. Ташкилоти ҷамъиятии шахсони маъҷуб «маркази иттилооти-Ресурсии «Инклюзия» ВМКБ, Тоҷикистон
32. Ташкилоти ҷамъиятии глуҳих «Баробарӣ» ВМКБ, Тоҷикистон
33. Ташкилоти ҷамъиятии «Ҳуқуқ ва беҳбудӣ», Тоҷикистон
34. Ташкилоти ҷамъиятии «Олами ҳуқуқ», Тоҷикистон
35. Зоир Раззаков, аъзои Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой дар Тоҷикистон
36. Ташкилоти ҷамъиятии «Апейрон», Тоҷикистон
37. Фонди ҷамъиятии «Ташаббуси ҳуқуқӣ», Тоҷикистон
38. Ташкилоти ҷамъиятии «Иттиҳоди волидаини дорои кудакони имконияташон маҳдуд», Тоҷикистон
39. Ташкилоти Ҷамъиятии "Оина", Тоҷикистон
40. Ташкилоти ҷамъиятии «Заршедабону», Тоҷикистон
41. Ташкилоти ҷамъиятии волидаини дорои кудакони маъҷуб "Рушди инклюзия", Тоҷикистон
42. Филиали ТҶ "Иттиҳоди миллии Ношунавонии Тоҷикистони" дар ш.Хучанд, Тоҷикистон
43. Ташкилоти ҷамъиятии « Дилафруз» дар вилояти Хатлон, Тоҷикистон
44. Ташкилоти ҷамъиятии "Иттифоқи шахсони аз мина ва дигар маҳсулоти тарканда зарардида», Тоҷикистон
45. Ташкилоти ҷамъиятии "Кухсор" , Тоҷикистон
46. Ташкилоти ҷамъиятии «Дунё», Тоҷикистон
47. Ташкилоти ҷамъиятии "Алтернатива", Тоҷикистон
48. Ташкилоти ҷамъиятии "Оксана" н. Ҷалололидин Балхи, Тоҷикистон
49. Ташкилоти ҷамъиятии "Ахтари баҳт", Тоҷикистон

50. Ташкилоти ҷамъиятии – Маркази занҳои "Гулрухсор", Тоҷикистон
51. Ташкилоти ҷамъиятии "Хайрандеш", Тоҷикистон
52. Ташкилоти ҷамъиятии "Хайрхоҳи замон", Тоҷикистон
53. Ташкилоти ҷамъиятии «Насл», Тоҷикистон
54. ТВ «Ҷаҳоннамо», Тоҷикистон
55. Ташкилоти ҷамъиятии "Иттиҳоди илмӣ-техникии зиеиени Тоҷикистона"
56. Ташкилоти ҷамъиятии "Наҷибулло", Тоҷикистон
57. Ташкилоти ҷамъиятии волидайн ва кудакони имконияташон маҳдуди "Фароҳам", Тоҷикистон
58. Ташкилоти ҷамъиятии "Тақдир", Тоҷикистон
59. Филиали ТҶ нобиноен дар ш. Конибодом, Тоҷикистон
60. Ташкилоти ҷамъиятии "Волидайн кудакони маъҷуб "Лайло", Тоҷикистон
61. Маркази омузишии иҷтимоӣ-офиатбахши ношунавон №2 дар шаҳри Душанбе, Тоҷикистон
62. Иттиҳодияи маъҷубони н. Б.Ғафуров, Тоҷикистон
63. Ташкилоти ҷамъиятии волидайн кудакони имкониятҳояшон маҳдуд дар ш. Ҷкаловск. "Ҷамани орзу", Тоҷикистон
64. Ташкилоти ҷамъиятии волидайн кудакони имкониятҳояшон маҳдуд дар н. Бобочон Ғаффури н. "Ҷамани орзу", Тоҷикистон
65. Ташкилоти ҷамъиятии маъҷубон "Равонбахш" дар н. Ҷамадонӣ, Тоҷикистон
66. Филиали ТҶ "Иттифоқи миллии маъҷубони Тоҷикистон дар н.Балҷувон, Тоҷикистон
67. Ташкилоти ҷамъиятии "Иттиҳодияи миллии маъҷубони Тоҷикистон", Чернобил, Ҷисор Тоҷикистон
68. Иттифоқи маъҷубон дар шаҳри Ҷисор, Тоҷикистон
69. Ташкилоти ҷамъиятии "Маъҷубони тавоно", Тоҷикистон
70. Ташкилоти ҷамъиятии "Иттифоқи миллии маъҷубони Тоҷикистон" дар ноҳияи Лахш
71. Юлдошев Ҷафарбек, аъзои Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой, Тоҷикистон
72. Ранжет Ятимов, аъзои Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой, Тоҷикистон
73. Фазлиддин Хочаев, аъзои Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой, Тоҷикистон
74. Наргис Ҳамрабаева, аъзои Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой, Тоҷикистон
75. Ойнихол Бобоназарова, аъзои Эътилофи ҷомеаи шаҳрвандӣ зидди шиканча ва бечазой, Тоҷикистон
76. Кумитаи Хелсинкии Норвегӣ
77. Ассамблеяи ҷамъиятии Хелсинки, Ваназор, Армения

78. Маркази ҳомиен "Баҳор, Беларус
79. Ташкилоти ҷамъиятии «Кадир қассиет», Қазоқистон
80. Фонди ҷамъиятии «Садои озодӣ», Қирғизистон
81. Хонаи ҳуқуқи инсон ба номи Борис Звозский, Беларус
82. Маркази озодихои шаҳрвандӣ, Украина
83. Кумитаи Хелсинкии Нидерландӣ
84. Кумитаи Армани Хелсинки
85. Иттифоқи мониторингҳои риояи ҳуқуқи инсон дар ҷаҳолияти мақомотҳои ҳифзи ҳуқуқи украинӣ
86. Иттифоқи «Консент», Гурҷистон
87. Идораи ҳуқуқи инсон ва риояи қонунияти Қазоқистонӣ
88. Фонди Хелсинки оид ба ҳуқуқи инсон, Полша
89. Иттифоқи занҳо Дона, Руссия
90. Фонди «Общественный вердикт», Руссия
91. Ташкилоти ҳомии «Назорати ҷамъиятӣ», Руссия
92. Маркази ҳуқуқии Трансформасия, Беларус
93. Иттифоқи Хелсинкии ТҒД ҳомиени Армани
94. Гуруҳи Хелсинкии Москва, Руссия
95. Кумитаи Хелсини Македони
96. Маркази Офиатбахш барои қурбониени шиканча, Косово
97. Маркази инкишофи демократия ва ҳуқуқи инсон, Руссия
98. «Як Дуне», Қирғизистон
99. Маркази Ҳомиени Озарбойҷон
100. Хуман Райтс Мэттер, Олмон